PARLAMENTO EUROPEO EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
EUROPÄISCHES PARLAMENT EUROOPA PARLAMENT ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPÉEN PARLAMENTO EUROPEO EIROPAS PARLAMENTS
EUROPOS PARLAMENTAS EURÓPAI PARLAMENT IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT
PARLAMENT EUROPEJSKI PARLAMENTO EUROPEU EURÓPSKY PARLAMENT
EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI EUROPAPARLAMENTET

ASSEMBLEIA DA REPÚBLICA

OHJELMA

YHTEINEN KOKOUS
Euroopan parlamentin ja Portugalin parlamentin (Assembleia da República) aloitteesta

EU:N TULEVAISUUS
VAPAUDEN, TURVALLISUUDEN JA OIKEUDEN ALUEENA

Maanantai 26. marraskuuta 2007 ip. ja tiistai 27. marraskuuta 2007 ap.

Euroopan parlamentti, Bryssel
Paul-Henri Spaak -rakennus, Hemicycle

Amsterdamin sopimuksen voimaantulosta alkaen kansalliset parlamentit ja Euroopan parlamentti ovat kokoontuneet keskustelemaan yhdessä vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen perustamiseen liittyvistä kysymyksistä. Viimeisten kahden vuoden aikana on järjestetty myös virallisia yhteisiä kokouksia. Lisäksi on harkittu erityiskysymyksiä, kuten Europoliin[1] liittyviä kysymyksiä, käsittelevien sekavaliokuntien perustamista. Näissä kokouksissa Euroopan parlamentin ja kansallisten parlamenttien jäsenten on mahdollista keskustella vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen institutionaalisesta ja poliittisesta kehityksestä, mikä on erityisen tärkeä aihealue EU:n kansalaisille.

Uudistussopimuksella ei pelkästään vahvistettaisi kansallisten parlamenttien asemaa EU:n vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella ja lujitettaisi kansallisten parlamenttien ja Euroopan parlamentin välistä yhteistyötä kaikilla EU:n politiikkojen aloilla, vaan sillä perustettaisiin myös Euroopan komission, jäsenvaltioiden, Euroopan parlamentin ja

[1] Ehdotus Euroopan parlamentin ja kansallisten parlamenttien välisen sekavaliokunnan perustamisesta Europolin toiminnan valvontaa varten esitettiin ensimmäisen kerran maaliskuussa 2002 julkaistussa tiedonannossa Europolin demokraattisesta valvonnasta. Sama ehdotus sisältyi Tanskan aikaisemmin esittämiin Europol-yleissopimusta koskeviin tarkistuksiin, mutta sitä ei sisällytetty versioon, johon joulukuussa 2002 saavutettu yhteisymmärrys yleisestä lähestymistavasta perustui. Syynä siihen oli se, että virallisia parlamentaarisia valiokuntia voidaan perustaa ainoastaan yhteisön primäärilainsäädännön (perussopimusten) nojalla.

kansallisten parlamenttien välinen avoin yhteistyö vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen toteuttamista koskevien EU:n politiikkojen täytäntöönpanon arvioinnissa (sopimuksen Euroopan unionin toiminnasta 64 artikla[1])

Uudessa 8 c artiklassa[2] säädetään, että *"kansalliset parlamentit edistävät osaltaan aktiivisesti unionin moitteetonta toimintaa (...) [siten, että] ne osallistuvat vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta unionin tämän alan politiikkojen täytäntöönpanoa koskeviin arviointimenettelyihin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 64 artiklan mukaisesti ja osallistuvat Europolin poliittiseen valvontaan ja Eurojustin toiminnan arviointiin mainitun sopimuksen 69 k ja 69 h artiklan mukaisesti (...) [ja] osallistuvat kansallisten parlamenttien ja Euroopan parlamentin väliseen yhteistyöhön kansallisten parlamenttien asemasta Euroopan unionissa tehdyn pöytäkirjan mukaisesti.".*

Uudistussopimuksella vahvistettaisiin myös EU:n mahdollisuutta tulla vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueeksi, koska sillä

- luotaisiin yhtenäinen ja yksinkertainen institutionaalinen kehys (jolla korvataan nykyinen pilarirakenne) ja
- lisättäisiin demokraattista legitiimiyttä (yleistämällä yhteispäätösmenettelyn ja määräenemmistöpäätösten käyttöä neuvostossa).

Uudistussopimus merkitsisi siten perustavaa laatua olevia muutoksia tätä alaa koskevien EU:n politiikkojen muovaamiseen ja kansallisten parlamenttien panokseen tällä alalla.

Kussakin istunnossa olisi keskityttävä arvioimaan

- kyseisen politiikanalan nykytilannetta,
- kuinka tilanne kehittyy ja/tai tilanteen pitäisi kehittyä lähivuosina,
- kuinka kansallisten parlamenttien ja Euroopan parlamentin välistä yhteistyötä vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen toteuttamiseen liittyvissä erityiskysymyksissä voitaisiin vahvistaa ja kuinka niiden välistä suoraa vuoropuhelua voitaisiin tehostaa.

Kokouksen aikana esitetyt ehdotukset ja keskustelunaiheet ovat pohjana joulukuussa 2007 Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 39 artiklan mukaisesti järjestettävälle Euroopan parlamentin vuotuiselle keskustelulle vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen toteuttamisessa tapahtuneesta edistymisestä.

[1] Sopimuksen Euroopan unionin toiminnasta 64 artiklan mukaan "Neuvosto voi komission ehdotuksesta antaa yksityiskohtaiset säännöt, joiden avulla jäsenvaltiot suorittavat yhteistoiminnassa komission kanssa objektiivisen ja puolueettoman arvioinnin siitä, miten jäsenvaltioiden viranomaiset toteuttavat tässä osastossa tarkoitettua unionin politiikkaa, erityisesti edistääkseen vastavuoroista tunnustamista koskevan periaatteen täysimääräistä soveltamista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 226–228 artiklan soveltamista. Euroopan parlamentille sekä kansallisille parlamenteille tehdään selkoa tämän arvioinnin sisällöstä ja tuloksista".

[2] Ehdotus sopimukseksi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen muuttamisesta, 5. lokakuuta 2007, http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/cg00001-re01.fi07.pdf.

Käytännön ohjeita keskusteluja varten

• Alustukset rajoitetaan 10 minuuttiin.
• Keskustelun aikana puheaika rajoitetaan kolmeen minuuttiin puheenvuoroa tai kysymystä kohden, jotta mahdollisimman moni parlamentin jäsen voisi osallistua keskusteluun.
• Jäseniä, jotka haluavat käyttää puheenvuoron, pyydetään ilmoittautumaan puheenjohtajalle erityisellä lomakkeella, josta käy ilmi jäsenen nimi ja parlamentti. Puheenvuorot jaetaan samassa järjestyksessä kuin pyynnöt on esitetty ja siten, että kahta kansallisen parlamentin jäsenen puheenvuoroa seuraa aina yksi Euroopan parlamentin jäsenen puheenvuoro.
• Puhujat voivat halutessaan täydentää puheenvuorojaan kirjallisesti toimittamalla asiakirjansa (mieluiten englannin- tai ranskankielisinä) etukäteen sihteeristölle (sähköpostiosoite: rpem-multilateral@europarl.europa.eu). Kyseiset asiakirjat jaetaan kokouksen aikana.
• Kokousasiakirjat tallennetaan sivulle http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/organes/libe/libe_20071126_1500_jointcomm.htm

Maanantai 26. marraskuuta 2007

klo 15.00–15.30 AVAJAISISTUNTO

Istunnon avaus**: Jean-Marie CAVADA**, Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan puheenjohtaja ja **Osvaldo de CASTRO**, Portugalin parlamentin perustuslakiasioista sekä oikeus-, vapaus- ja koskemattomuusasioista vastaavan valiokunnan puheenjohtaja

Avauspuhe: **Jonathan FAULL,** Euroopan komission oikeus-, vapaus- ja turvallisuusasioiden pääosaston pääjohtaja

klo 15.30–17.00 ISTUNTO 1

MIKÄ ON PARLAMENTTIEN ROOLI EU:N KOKONAISVALTAISESSA LÄHESTYMISTAVASSA MAAHANMUUTTOON? ESIMERKKI: EHDOTUS DIREKTIIVIKSI MAASSA LAITTOMASTI OLESKELEVIEN TYÖANTAJIIN KOHDISTETTAVIEN SEURAAMUSTEN SÄÄTÄMISESTÄ

Puheenjohtaja: **Osvaldo de CASTRO**, Portugalin parlamentin perustuslakiasioista sekä oikeus-, vapaus- ja koskemattomuusasioista vastaavan valiokunnan puheenjohtaja

Joulukuussa 2005 kokoontuneessa Eurooppa-neuvostossa EU:n valtioiden ja hallitusten päämiehet hyväksyivät ”maahanmuuttoa koskevan kokonaisvaltaisen lähestymistavan”. Komission on hiljattain esittänyt useita aloitteita ja tiedonantoja tämän kokonaisvaltaisen lähestymistavan täytäntöönpanemiseksi[1], joista yksi esimerkki on ehdotus *Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi maassa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten työnantajiin kohdistettavien seuraamusten säätämisestä*[2]. Tällä ehdotuksella pyritään puuttumaan laittoman maahanmuuton pääasiallisiin syihin, pimeisiin työmarkkinoihin. Minkälainen on laittomasti työntekijöitä palkkaaviin työnantajiin kohdistettavia seuraamuksia koskeva jäsenvaltioiden lainsäädäntö? Millaisia seuraamuksia siitä säädetään kansallisessa lainsäädännössä? Mitä vaikutuksia direktiiviehdotuksella olisi kansalliseen lainsäädäntöön?

Keskustelu auttaa Euroopan parlamenttia muovaamaan kantaansa direktiivin hyväksymiseksi yhteispäätösmenettelyllä. Se tarjoaa myös erittäin hyödyllisen foorumin kansallisissa parlamenteissa käytäviin keskusteluihin ja tämän tärkeän direktiivin täytäntöönpanoon valmistautumista varten.

[1] Katso esimerkiksi ehdotus neuvoston direktiiviksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa pätevyyttä vaativaa työtä varten (KOM(2007)0637) ja ehdotus neuvoston direktiiviksi kolmansien maiden kansalaisille jäsenvaltion alueella oleskelua ja työskentelyä varten myönnettävää yhdistelmälupaa koskevasta yhden hakemuksen menettelystä sekä jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevien kolmansista maista tulleiden työntekijöiden yhtäläisistä oikeuksist(KOM(2007)0638).
[2] KOM(2007)0249.

klo 15.30–16.00 Alustukset

Rui PEREIRA, Portugalin sisäasiainministeri
António FILIPE, Portugalin parlamentin varapuhemies ja perustuslakiasioista sekä oikeus-, vapaus- ja koskemattomuusasioista vastaavan valiokunnan varapuheenjohtaja ja
Nuno MAGALHÃES, Portugalin parlamentin perustuslakiasioista sekä oikeus-, vapaus- ja koskemattomuusasioista vastaavan valiokunnan jäsen
Ana MATO ADROVER, Euroopan parlamentin työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan esittelijä ja **Claudio FAVA**, Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan esittelijä

klo 16.00–17.00 Keskustelu

klo 17.00–18.30 ISTUNTO 2
TERRORISMIN TORJUNTA: MIKÄ ON EU:N ROOLI?

Puheenjohtaja: **Jean-Marie CAVADA**, Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan puheenjohtaja

Viime vuosina terrorismin torjunta on ollut lähtökohtana jäsenvaltioiden välisen yhteistyön vahvistamista ja tätä alaa koskevien yhteisten normien asettamista koskevien monien säädösten hyväksymiselle, esimerkiksi joulukuussa 205 hyväksytyn EU:n terrorismin vastaisen strategian mukaisesti. Heinäkuussa 2007 komissio kuitenkin valitti, että ”*on (...) erittäin vaikea arvioida terrorismin (...) torjunnasta annettujen säädösten noudattamista ja/tai soveltamista jäsenvaltiotasolla, sillä usein näiden säädösten osalta ei ole edellytetty raportointia eikä jäsenvaltioilla ole myöskään velvollisuutta ilmoittaa kansallisista toimenpiteistä*”. Komissio vahvisti, että 25 jäsenvaltiota on antanut tiedoksi terrorismin torjumisesta tehtyyn puitepäätökseen liittyvät täytäntöönpanotoimenpiteensä mutta että ”*täytäntöönpano on vielä kesken eräissä valtioissa*”[1]. Komission mukaan vastavuoroisen tunnustamisen alalla kaikki jäsenvaltiot ovat antaneet tiedoksi eurooppalaista pidätysmääräystä koskevia kansallisia täytäntöönpanotoimenpiteitään, mutta ainakin neljää jäsenvaltiota kehotetaan panostamaan lisää tämän puitepäätöksen kokonaisvaltaiseen noudattamiseen.

Mitä voidaan tehdä tätä asiaa koskevan jäsenvaltioiden yhteistyön parantamiseksi? Miten voidaan varmistaa, että tätä asiaa koskevat jäsenvaltioiden toimenpiteet ovat toisiaan täydentäviä? Kuinka EU löytää tasapainon terrorismin torjunnan ja perusoikeuksien kunnioittamisen välillä?

klo 17.00–17.30 Alustukset

Gilles de KERCHOVE, EU:n terrorismin torjunnan koordinaattori (vahvistetaan myöhemmin)
Christian AHRENDT, Saksan liittopäivien sisäasioiden valiokunnan jäsen
Stavros LAMBRINIDIS, Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan varapuheenjohtaja

[1] Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille: Kertomus Haagin ohjelman täytäntöönpanosta vuonna 2006 (KOM(2007)0373).

klo 17.30–18.30 Keskustelu

* * *

klo 19.00 Illallinen

klo 9.00–10.30 ISTUNTO 3
TIETOJEN VAIHTO TURVALLISUUSTARKOITUKSESSA – ESIMERKIT: PRÜMIN SOPIMUS JA PNR-SOPIMUS

Osvaldo de CASTRO, Portugalin parlamentin perustuslakiasioista sekä oikeus-, vapaus- ja koskemattomuusasioista vastaavan valiokunnan puheenjohtaja

EU:n jäsenvaltiot ovat äskettäin keskustelleet ja sopineet useista tavoista vaihtaa tietoja turvallisuustarkoituksessa sekä EU:n sisällä että kolmansien maiden kanssa. Prümin sopimus ja matkustajarekisteritietojen käyttöä koskeva sopimus (PNR-sopimus) ovat todennäköisesti tärkeimpiä esimerkkejä tästä yhteistyöstä.

Seitsemän jäsenvaltiota allekirjoitti Prümin sopimuksen vuonna 2005, ja päätös sen olennaisten määräysten sisällyttämisestä Euroopan unionin oikeudelliseen kehykseen tehtiin kesäkuussa 2007 kokoontuneessa oikeus- ja sisäasioiden neuvostossa. Sopimuksessa määrätään sormenjälki-, DNA- ja ajoneuvorekisteritietojen vaihtamisesta jäsenvaltioiden välillä. Uusi USA:n ja EU:n välinen sopimus lentomatkustajia koskevien tietojen käytöstä (matkustajarekisteri) saatiin aikaan 28. kesäkuuta 2007. Siinä määrätään jopa 19:ää alaa koskevien tietojen siirrosta Yhdysvalloille, joka voi säilyttää niitä jopa 15 vuotta. Lisäksi komission on äskettäin esittänyt EU:n matkustajarekisterin perustamista koskevan ehdotuksen[1], josta se kuulee Euroopan parlamenttia ja jonka käsittelyyn kansalliset parlamentit osallistuvat.

Ovatko nämä lukuisat toimenpiteet oikeasuhteisia ja tehokkaita? Mikä on niiden vaikutus? Sitä paitsi Euroopan parlamentti ja kansalliset parlamentit eivät osallistuneet kumpaakaan edellä mainittua sopimusta koskeviin neuvotteluihin. Miten on mahdollista lisätä näitä asioita koskevaa demokraattista valvontaa?

Jotkut jäsenvaltiot ovat jo perustaneet kansallisia matkustajarekistereitä koskevia järjestelmiä. Mitä kokemuksia niillä on kyseisistä järjestelmistä?

klo 9.00–9.30 Alustukset

José MAGALHÃES, Portugalin sisäasioiden apulaisvaltiosihteeri
Peter SCHAAR, Saksan liittovaltion tietosuoja-asiamies ja artiklan 29 mukaisen tietosuojatyöryhmän puheenjohtaja (vahvistetaan myöhemmin)
Lordi JOPLING, Ylähuoneen EU-erityisvaliokunnan sisäasioiden alivaliokunnan puheenjohtaja
Sophie IN'T VELD, Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan jäsen

[1] Ehdotus neuvoston puitepäätökseksi matkustajarekisterin (PNR) käytöstä lainvalvontatarkoituksiin (KOM(2007)0654).

klo 9.30–10.30 Keskustelu

klo 10.30–12.00 ISTUNTO 4
MAHDOLLISUUDET JA RAJOITUKSET YHTEISÖN JA JÄSENVALTIOIDEN RIKOSLAINSÄÄDÄNNÖSSÄ

Jean-Marie CAVADA, Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan puheenjohtaja

Yhteisöjen tuomioistuimen 13 päivänä syyskuuta 2005 antama tuomio[1] oli virstanpylväs. Tuomioistuin päätti, että ympäristönsuojelua koskeva yhteisön toimivalta kattaa myös oikeuden vaatia jäsenvaltioita varmistamaan ympäristönsuojelu vakavista rikkomuksista määrättävillä rikosoikeudellisilla seuraamuksilla.

Toinen, 23 päivänä lokakuuta 2007 annettu yhteisöjen tuomioistuimen tuomio[2] koski alusten aiheuttamaa ympäristön pilaantumista, ja Euroopan parlamentissa keskustellaan parhaillaan useista komission ehdotuksista, jotka koskevat asianomaisten rikosoikeudellisten seuraamusten käyttöönottoa.

Tällä kehityksellä samoin kuin tuoreella uudistussopimuksella, jonka myötä rikosoikeudellisia asioita koskeva yhteistyö siirtyy yhteisön päätöksentekorakenteisiin yhteispäätösmenettelyn kautta, on huomattava vaikutus EU:n ja jäsenvaltioiden rikoslainsäädäntöön. Miten kansalliset parlamentit suhtautuvat tähän viimeaikaiseen kehitykseen? Kuinka rikosasioita koskeva EU:n politiikka kehittyy (tai kuinka sen pitäisi kehittyä) lähitulevaisuudessa ja etenkin siinä tapauksessa, että uudistussopimus ratifioidaan?

klo 10.30–11.00 Alustukset

José CONDE RODRIGUES, Valtiosihteeri, ministerin avustaja (oikeusministerin edustaja), Portugali
kansallisen parlamentin edustaja
Maria da Assunção ESTEVES, Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan jäsen

klo 11.00–12.00 Keskustelu

[1] C-176/03 Komissio/Neuvosto.
[2] C-440/05 Komissio/Neuvosto.

klo 12.00–12.30 PÄÄTÖSISTUNTO
LOPPUPÄÄTELMÄT JA PARLAMENTTIEN VÄLISTÄ YHTEISTYÖALAA KOSKEVAT NÄKYMÄT

Osvaldo de CASTRO, Portugalin parlamentin perustuslakiasioista sekä oikeus-, vapaus- ja koskemattomuusasioista vastaavan valiokunnan puheenjohtaja ja **Jean-Marie CAVADA**, Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan puheenjohtaja